

Opis

Sprawozdawczość finansowa jest najbardziej syntetycznym źródłem informacji o sytuacji finansowej i dokonaniach podmiotu. Wielowarstwowość tego źródła wynika bezpośrednio z oddzielenia funkcji własności od funkcji zarządzania, co spowodowało współistnienie wielu stron zainteresowanych informacją finansową. Wzrost przejrzystości i jakościowo poprawnej zawartości informacyjnej sprawozdań jest dziś przedmiotem badań oraz intensywnych prac organizacji międzynarodowych odpowiedzialnych za tworzenie globalnych standardów rachunkowości, w szczególności sprawozdawczości finansowej.

U podstaw pracy leży głębokie przekonanie autorki o istotnej roli informacji o przepływach pieniężnych, zarówno w ujęciu ex post, jak i ex ante, w procesach decyzyjnych, w kontekście szeroko stosowanego w rachunkowości prawa wyboru oraz w obliczu intensywnych działań podejmowanych w kierunku ujmowania w sprawozdaniach finansowych coraz większej liczby danych szacunkowych.

Celem pracy jest przedstawienie propozycji modelu sprawozdawczego odwzorowania strumieni przepływów pieniężnych w przedsiębiorstwie oraz podkreślenie jego znaczenia w raporcie biznesowym XXI wieku, a więc wskazanie na potrzebę kształtowania nowego modelu sprawozdawczości przepływów pieniężnych jako podstawowego nośnika informacji o przedsiębiorstwie.

Dążąc do realizacji podstawowego celu rozprawy autorka podjęła próbę udowodnienia tezy głównej, która sprowadza się do następującego stwierdzenia: silnie zaznaczający się w dobie globalizacji trend udostępniania kompleksowej informacji finansowej, wynikający z rosnących i wielowymiarowych potrzeb informacyjnych użytkowników, rozpatrywany w kontekście ciągłej ewolucji sprawozdawczości finansowej, wymusza weryfikację podejścia do struktury i zasad prezentacji strumieni przepływów pieniężnych w podmiocie.

Spis treści

Wykaz skrótów.....	9
Wstęp.....	13
Rozdział I. Informacja finansowa w dobie globalizacji	22
1. Globalizacja – podstawowy czynnik warunkujący procesy harmonizacji rachunkowości ...	22
1.1. Istota i uwarunkowania procesów globalizacji we współczesnej gospodarce	22
1.2. Rachunkowość międzynarodowa atrybutem globalizacji	29
1.3. Procesy harmonizacji i standaryzacji rachunkowości jako przejaw zmian w gospodarce globalnej XXI wieku	35
2. Rola rachunkowości w tworzeniu wiernego obrazu działalności przedsiębiorstwa.....	43
2.1. Kreowanie wizerunku jednostki w świetle zasady True and Fair View	43
2.2. Istota i przyczyny tendencyjnego kreowania obrazu działalności podmiotu	49

2.3. Ograniczanie wpływu tendencyjnego wykorzystania polityki rachunkowości	58
3. Informacja finansowa wyznacznikiem kierunku rozwoju globalnych standardów rachunkowości	61
3.1. Informacja finansowa w świetle potrzeb jej użytkowników	61
3.2. Ramy Konceptyjne jako podstawa tworzenia wzorców „dobrej” informacji finansowej	69
3.3. Wdrażanie Międzynarodowych Standardów Rachunkowości / Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej przejawem zapotrzebowania na informację finansową.....	75
4. Informacje o przepływach pieniężnych jako szczególny rodzaj informacji finansowej	82
4.1. Pieniądz i zarządzanie nim w działalności gospodarczej	82
4.2. Informacje finansowe w świetle krytyki współczesnej sprawozdawczości finansowej	89
4.3. Przydatność informacji o przepływach pieniężnych w ocenie sytuacji finansowej przedsiębiorstwa ...	93
Rozdział II. Ewolucja koncepcji sprawozdawczości przepływów pieniężnych	100
1. Historyczne źródła koncepcji rachunku przepływów pieniężnych	100
1.1. Teorie bilansowe jako fundament rachunkowości przepływów pieniężnych – prace C. Sganziniego i E. Schmalenbacha	100
1.2. E. Walb i E. Kosiol – kontynuatorzy teorii bilansu dynamicznego E. Schmalenbacha	109
1.3. Rachunek przepływów pieniężnych jako rozwinięcie dynamicznych teorii bilansowych	115
2. Ewolucja podejścia funduszowego (Funds Flow) w rachunku przepływów	121
2.1. Istota i wczesny rozwój podejścia funduszowego	121
2.2. Rozwój regulacji w zakresie sprawozdawczości przepływów finansowych	127
2.3. Krytyka podejścia funduszowego jako fundament rachunku przepływów pieniężnych	135
3. Ewolucja podejścia kasowego (Cash Flow) w rachunku przepływów	141
3.1. Rachunek przepływów pieniężnych jako najpełniejsza forma podejścia funduszowego – propozycje na fali krytyki przepływów finansowych	141
3.2. Rozwój podejścia kasowego w sprawozdawczości przepływów	147
3.3. Wykorzystanie relacji między elementami pieniężnymi i memoriałowymi w procesach decyzyjnych – przegląd badań empirycznych	152
4. Współczesne koncepcje pomiaru dokonań oparte na przepływach pieniężnych	165
4.1. Wolne przepływy pieniężne (FCF) jako podstawa szacowania wartości przedsiębiorstwa.....	165
4.2. Pieniężna stopa zwrotu z inwestycji (CFROI) a gotówkowa wartość dodana (CVA)	172
4.3. Nowe wyzwania dla nauki i praktyki rachunkowości	176
Rozdział III. Analiza porównawcza wybranych regulacji sprawozdawczości przepływów pieniężnych ..	185

1. Koncepcja analizy porównawczej wybranych regulacji sprawozdawczości przepływów pieniężnych	185
1.1. Specyfikacja celu, zakresu i kryteriów analizy.....	185
1.2. Wyróżnienie ogólnych atrybutów systemów rachunkowości krajów wybranych do analizy	192
1.3. Specyfikacja szczegółowych cech formalnoprawnych sprawozdawczości przepływów pieniężnych....	200
2. Koncepcyjno-metodologiczna płaszczyzna analizy porównawczej wybranych regulacji sprawozdawczości przepływów pieniężnych	211
2.1. Analiza podstawowych pojęć oraz przekrojów klasyfikacyjnych	211
2.2. Analiza metodologii prezentacji informacji o przepływach pieniężnych	218
2.3. Analiza pozostałych zagadnień metodologicznych	221
3. Problemowa analiza porównawcza wybranych regulacji w zakresie sprawozdawczości przepływów pieniężnych.....	228
3.1. Zasady ujmowania różnic kursowych w rachunku przepływów pieniężnych	228
3.2. Ujmowanie odsetek i dywidend w rachunku przepływów pieniężnych	231
3.3. Analiza zasad ujmowania pozostałych szczegółowych kategorii finansowych w rachunku przepływów pieniężnych	235
4. Uzupełnienie analizy porównawczej wybranych regulacji sprawozdawczości przepływów pieniężnych i zestawienie wniosków	241
4.1. Przegląd specyfiki regulacji sprawozdawczości przepływów pieniężnych w krajach nie objętych badaniem – synteza podejść	241
4.2. Szczególne zalecenia w zakresie dodatkowej informacji do rachunku przepływów pieniężnych	249
4.3. Wnioski z badania porównawczego – specyfika standaryzacji sprawozdawczości przepływów pieniężnych oraz jej bariery	253
Rozdział IV. Ewolucja sprawozdawczości przepływów pieniężnych w Polsce – wyniki badań empirycznych ..	256
1. Rozwój polskiej praktyki prezentacji informacji o przepływach pieniężnych.....	256
1.1. Informacje o przepływach pieniężnych w polskiej praktyce gospodarczej przed rokiem 1994	256
1.2. Doskonalenie polskiej praktyki w zakresie sprawozdawczości przepływów pieniężnych po 1994 roku.....	263
1.3. Dyskusje nad przydatnością i kształtem rachunku przepływów pieniężnych na tle polskiej literatury przedmiotu..	271
2. Wstępne diagnozowanie dokonań przedsiębiorstw na podstawie segmentowych strumieni przepływów pieniężnych	281
2.1. Wariantowość wstępnej oceny dokonań przedsiębiorstw na podstawie segmentowych strumieni przepływów pieniężnych netto	281

2.2. Wyniki badania struktury segmentowych strumieni przepływów pieniężnych netto w polskich spółkach publicznych w latach 1995–2001	287
2.3. Obraz dokonania polskich spółek publicznych w latach 1995–2001 na podstawie wstępnej oceny ich przepływów pieniężnych	294
3. Praktyka sporządzania rachunku przepływów pieniężnych według polskiego standardu tego sprawozdania – badania ankietowe w latach 2003 i 2005.....	299
3.1. Specyfikacja celu, zakresu i kryteriów badania ankietowego.....	299
3.2. Ocena trudności w sporządzaniu oraz użyteczności rachunku przepływów pieniężnych w polskiej praktyce – wyniki badań ankietowych w latach 2003 i 2005	302
3.3. Propozycje zakresu dokumentowania strumieni przepływów pieniężnych w polskiej sprawozdawczości finansowej	308
4. Praktyka sporządzania rachunku przepływów pieniężnych według między- narodowego standardu tego sprawozdania – badanie danych finansowych polskich spółek publicznych za 2005 rok ...	317
4.1. Specyfikacja celu, zakresu i kryteriów badania	317
4.2. Sporządzenie rachunku przepływów pieniężnych według Międzynarodowego Standardu Rachunkowości nr 7 – wyniki badania raportów finansowych polskich spółek giełdowych za 2005 rok	319
4.3. Ocena trudności w sporządzaniu w polskiej praktyce gospodarczej rachunku przepływów pieniężnych według Międzynarodowego Standardu Rachunkowości nr 7.....	329
Rozdział V. Nowy wymiar sprawozdawczości przepływów pieniężnych– propozycja modelu	332
1. Ramy tworzenia modelu sprawozdawczości przepływów pieniężnych	332
1.1. Potrzeba zmian współczesnego modelu sprawozdawczości przepływów pieniężnych– synteza wyników badań własnych	332
1.2. Raport biznesowy jako odzwierciedlenie współczesnych tendencji rozwojowych w sprawozdawczości finansowej.....	337
1.3. Powtarzalne operacyjne przepływy pieniężne jako element raportu biznesowego	344
2. Założenia i struktura modelu sprawozdawczości przepływów pieniężnych.....	349
2.1. Podstawy teoretyczne modelu – analiza relacji: wpływy – przychody i wydatki –koszty	349
2.2. Przesłanki, cele i podstawowe założenia modelu sprawozdawczego przepływów pieniężnych	354
2.3. Ogólna struktura modelu sprawozdawczości przepływów pieniężnych	358
3. Prezentacja poszczególnych modułów modelu sprawozdawczości przepływów pieniężnych..	363
3.1. Prezentacja modułów 0 i 1 modelu sprawozdawczości przepływów pieniężnych	363
3.2. Charakterystyka modułów 2, 3 i 4 modelu sprawozdawczości przepływów pieniężnych....	368
3.3. Propozycja struktury raportu z powtarzalnych operacyjnych przepływów pieniężnych	378
3.4. Propozycje dodatkowych ujawnień informacji o przepływach pieniężnych	381

4. Model sprawozdawczości przepływów pieniężnych w świetle współczesnych kierunków rozwoju sprawozdawczości finansowej	387
4.1. Ogólne wytyczne dotyczące sprawozdawczości finansowej – wspólny projekt IASB / FASB Financial Statement Presentation	387
4.2. Powtarzalne operacyjne przepływy pieniężne jako szczególny nurt badań specyfiki przepływów pieniężnych podmiotu	395
4.3. Model sprawozdawczości przepływów pieniężnych – wnioski końcowe	400
Zakończenie	403
Załącznik nr 1. Kwestionariusz ankiety wykorzystanej w badaniu przeprowadzonym w latach 2003 i 2005.....	408
Załącznik nr 2. Wykaz spółek publicznych wybranych do badania za 2005 rok	412
Literatura	416
Od Redakcji.....	443